

singer. cent. 2. obser. 67. Mendez à
Castl. in prax. Eccle. Lusitan. lib. 2. c.
4. n. 14. Aug. Barbos. in collect. ad c.
tua 25. n. 3. de decimis. Castill. ssp. n. 41.
vbit es Ceuall. rationem reddit, quia
seilicet possessori rei spiritualis cau-
sa temporalis, & profana ceteratur, Me-
noch. cons. 268. ex num. 5. vbi limitat
in remedio adipiscendz, & plures alij
apud Bené num. 2.

150 Tertia est, quoad decimas in lai-
cos perpetuo legitima concessione
traslatas, nam de illis in questionibus,
tam iuris, quam facti laici sunt iudices
competentes. Et de cōcessis Regibus
Hispaniarum primitivē in eiusdem lu-
premis Tribunalibus, etiam inter Ec-
clesiasticas personas cognoscitur, Gu-
tier. spt. lib. 1. cap. 14. n. 4. D. Couar.
d. n. 2. vers. Tertio quoties, Rebus nu.
39. in fin. Bc. uadill. nu. 146. Fontanet.
de pact. nuptial claus. 4. glos. 13. p. 2.
num 58. Petr. Barbos. in d. Titu. nu.
42. Castill. quam plurimos referēs su-
pra num. 20. D. Felician. de Vega in
cap. qualiter, & quando, nu. 10. de iu-
dice. D. Solorzan. de iur. Indiat. libri 3.
cap. 1. à ouro. 42. Garc. de expens. cap.
9. num. 94. Cabed. decif. 63. num. 4.
Morla in empor. iur. part. 1. tit. de iu-
risdict. omn. iudic. in princ. num. 137.
Gratian. discept. cap. 238. n. 58. Hen-
riq. in summ. lib. 7. cap. 27. lit. E. Ce-
uall. quæst. 8. 22. num. 70 cum seqq. &
dict. quæst. 25. num. 24. 25. vbi aliud
at de decimis in feudum datis, de quo
videndum Thom. del Bene à num. 36.
qui distinguit inter feudum decimaru
titulo oneroso, vel lucrativo conces-
sum, & Ceuall. sententiam probat
Barbos. no. 2. vers. Itidem,
cum alijs.

AD CAPVT Decimum octauum.

SVM MARIVM.

- 1 De intellectu l. diffamari, C. de iu-
gen. manum, qui differunt.
- 2 De praxi prefatae constitutionis, re-
missione.
- 3 Est remedium extraordinariū, quod
ex d.l. diffamari, competit.
- 4 Remedia extraordinaria cessant, so-
dinariis existentibus.
- 5 Iusta causa excusat diffaman-
tem.
- 6 Non agit remedio dictæ legis, nisi
qui possider.
- 7 De pena eius, qui contumaciter ede-
re instrumentum recusat.
- 8 Vt quis priuetur iure, quod ex in-
strumento habet ob contumaciam in eo
exhibendo, bis interpolatio est prema-
nenda.
- 9 Quomodo liberetur quis ab instru-
mentorū editione remisne.
- 10 An sit his admonendus diffamator,
antequam ei silentium perpetuum im-
ponatur?
- 11 Si post terminum à iudice prescrip-
tum apparet diffamator acturus, an-
dierit, nisi iam sententia silen-
tium perpetuum impedit fuerit la-
ta.
- 12 Summarie saltim constare debet de
diffamatione, ut locus sit dict. l. diffamari.
- 13 Ad rediutorum remedio l. si contendat,
ff. de fideiussor. diffamatio, ut prece-
dat, non est necesse.

Dif-

- 14 Differentia inter remedia d.l. diffa-
mari, & d.l. si contendat.
- 15 De praxi dict. l. si contendat, re-
missione.
- 16 Quis index audeundus sit ad praefata
remedia proponendo.
- 17 Agens ex d.l. diffamari, quod ad pri-
mam petitionem aliorum habetur, & reus
quod ad reliqua.
- 18 Maiori excommunicatione ligatus
ut nequit remedio legum predicta-
rum.
- 19 Excommunicatus non auditur in
iudicio, nisi ut reus necessarius tra-
batur.
- 20 Contra excommunicatum proponi
possunt prefata remedia, qui, si velit
contendere, auditur.
- 21 Actor, qui compulsus ad iudicium
trahitur, reus potius censetur.
- 22 Excommunicatus etiam in foro se-
culari à iudicio repellitur.
- 23 Agens excommunicatus in iudicio
non auditur, si sponte veniat; focus si
inuitus.
- 24 Quibus casibus admittatur excom-
municatus ad agendum in iudicio, re-
missione.
- 25 Iudicium peractum cum excom-
municato, parte non opponente, suslinetur.
- 26 Iudices Ecclesiastici censuris cogere
possunt seculares, ut excommunicatos
à iudicio repellant.
- 27 Iudex potest ex officio excommuni-
catum utrumque repellere.
- 28 Vtrum excommunicatus cogatur pro-
curatorem constituere ad litigandum:
- 29 Excommunicatus etiam non devi-
ciatus, parte opponente, potest à iudicio
excludi.
- 30 Excommunicatus etiam ante devi-
ciationem ius nullum habet ad fideliū
communionem, à quibus, si velint, vi-
taris potest.
- 31 Reductio ad arbitrium boni vi-
ri apud quem indicem est postulan-
dā.
- 32 Si Clericus, & laicus arbitri senti-
tentiam discernit, pro reductione ad ar-
bitrium boni viri superior Clerici erit
adeundus.
- 33 In remedio d.l. diffamari, comparē-
dum est coram indice diffamati secun-
dum communem.
- 34 Traditur sententia alia docens, co-
rān indice diffamatori esse compa-
rendum.
- 35 Actor forum rei sequi tenetur.
- 36 Index cause preparate est compa-
rens ad causam preparantem.
- 37 Laicus vīs remedium, d.l. diffamā-
ri, Clericum, vel Episcopum ad forum
suum trahit, ut inuitus agat.
- 38 Per iactationem quis ad iudicium
provocat.
- 39 Reo duplex forum habente de iu-
re communi, actor, quem maluerit, po-
test eligere.
- 40 Secus est, si duplex forum ex pri-
legio competit, nam ipse reus eligit.
- 41 Quoties diffamatus duplex forū
habet de iure communi, si ipse compa-
reat in uno, & diffamator velit
agere in altero, causa ad hunc est re-
mittenda.
- 42 Vnus est index in predicto casu cau-
sa preparata, & alter preparantis.
- 43 Remedium l. diffamari est commu-
ne omnibus causis, tam ciuiibis, quam
criminalibus.
- 44 Successor maioratus, vīno posse-
fōre, ut potest remedio l. diffamari,

De intellectu, & praxi, l. diffamari. 5. C. de ingen. manumis. numis.

AD intellectum l. diffamari 5. C. de ingenu. manumis. legendi sunt Molin. de primogen. lib. 3. cap. 14. & num. 23. Tusch. lit. D. concl. 411. cūseqq. Paz in praxi tom. 3. cap. vñr. §. 1. Cancer. variat. part. 3. cap. 1. num. 54. cum seqq. Sarmient. lib. 1. selectar. cap. 2. Capyci. decif. 18. & 89. Cagnol. Contard. & Brarer. ad candem constitutionem. Greg. Lop. in l. 46. tit. 2. part. 3. glof. 2. cum seqq. Anton. Gom. variat. tom. 3. cap. 1. nu. 27. Gutier. conf. 51. Villadieg. in polit. cap. 8. num. 108. cum seqq. Petr. Franc. de Tondut. de præuent. iudic. part. 1. cap. 8. Mari. Burgi. in tract. de laudem. libt. 3. cap. 31. num. 36. cum alijs. Gratian. discept. forens. cap. 85. per totum. Ant. Gabr. commun. lib. 2. tit. de actionib. conc. 6. Boer. decif. 255. Alexand. Trentacing. variat. lib. 1. tit. de diffamationib. refol. 1. & plures alijs apud Giurba decif. 44. num. 1. Qui verò del. si contendat 29. ff. de fidei suff. egere infra suo loco trædentur.

Ibi: Nam ut primam examinemus.

2Huiusmodi praxim ultra omnes laudatos nuper pariformiter docent Pichard. in manuductione ad prax. p. 3. §. 4. num. 47. Carleual. de iudic. to. 1. tit. 1. disput. 2. num. 202. Pacian. de probat. lib. 1. cap. 56. numer. 24. Barbos. in collectan. ad l. vnic. C. vt nem. inuit. nu. 7. & quomodò formetur libellus. tradit Tusch. o. 21. & Paz sup.

Remedium istud cum sit extraordi-
narium, & à regulis iuri exorbitas.
Brarer. supr. cap. 1. num. 16. Villadieg.
numer. 109. & notatur communitec
(nullus enim agere compelli potest, l.
voic. C. vt nem. inuit. ager. teneat. l.
46. tit. 2. part. 3. Paz supr. tom. 2. part.
2. cap. vñc. ex du. 1. Angel. de acquir.
posse. quæst. 16. att. 2. num. 21.) nisi in
subsidium competere nō potest; qua-
re si aliud adhuc ordinariū auxilium
diffamato, illo vti non permittetur,
veluti si appellationi locus sit, vt per
Menoch. conf. 1072. num. 19. Tusch.
num. 27. Bart. in l. si finita, s. elegāter,
num. 4. ff. de damn. infect. Vbi enim
extant ordinaria remedia extraordi-
narijs experiri, iura nō finiunt, l. in cau-
sa 17. ff. de minor. Cost. de remed. sub-
sidiar. remed. 14. num. 3. Pareja de in-
strument. edit. tom. 2. tit. 8. resolut. 2.
num. 4. 2. 43. Carleual. d. disp. 2. num.
891. Cyriac. tom. 3. controuers. 413.
num. 14. Tondut. supr. part. 2. cap. 40.
num. 11.

Præterea cum præfata constitutio
emanauerit in odium diffamatis, ce-
sabit, quoties ex iusta causa, necessita-
teque compulsus aliquis tali diffama-
tione vtitur, quia sua interest, ius suum
fieri no[n]t, ne aliqui pereat, cuius
exemplum exhibet Menoch. confil.
366. num. 2. vers. Secundò dato, cum
numer. seqq. & ita docent Contard.
supr. in limitat. num. 77. Bald. in l. ob
commissa. C. ad l. Iul. de adulter. Pur-
purat. in l. 2. num. 61. C. de edendo.
Tusch. num. 24. 25. Socin. conf. 118.
column. 2. lib. 1. Angel. in l. fin. ff. quod
quisq. iur.

Tandem qui non possidet rem, cir-
ca quam diffamatio versatur, minimè
illo iuuabitus auxilio, cum sit inuen-
tum;

tum, vt succurratur eis, qui per iacta-
tionem in sua possessione turbantur,
Gregor. Lop. in dict. l. 46. glof. 2. An-
ton. Gabr. dict. tit. de act. iohib. coçlui.
6. num. 38. Cyriac. tom. 2. controuer-
s. 349. num. 21. Pacian. dict. numer. 24.
Trentacing. num. 9. Boer. supr. Sed
opus non est, quod detrimentū po-
sessor patiatur, vt resolut Greg. Lop.
vbi proximē, omnes ita tenere aiens,
nam sola iactatio sufficit.

Num. 1.

7 Index legitimè præcipiens, instru-
mentum in iudicio produci, si posse-
for eius parere contumaciter detrac-
ctet, pronunciare poterit, vt à contu-
mace quandoque productum nullum
in iudicio fidem obtineat. Conclusio-
nem illam tenent etiam Felio. in cap.
G perpetuus. numer. 13. vers. Amplia
qua to. col. 1. de fid. instrument. Bald.
in l. h. qui ad civilis. num. 5. C. de ap-
pellat. Pacian. dict. lib. 1. cap. 66. à nu.
172. Cancer. variat. lib. 1. cap. 19. n. 23.
Mastril. decif. 187. num. 9. cum alijs.
Auedano in l. 41. Taer glof. 4. nu. 91.
Gid. Pap. quæst. 245. num. 11. Parejas
qui & calios refert, de instrument. edit.
tom. 2. tit. 7. resolut 2. num. 20. vbi per
totam de pñnis, quas infligere potest
iudex ei, qui iustus edere instrumen-
ta, quæ penes se habet, aut habens
iure præsumitur, contumaciter renuit.

8 Vt autem locus sit præfata ecclesiæ
ni, duplex admonitione procedere do-
bet interplacit, l. in l. 2. h. 1. vers.
Ego ultra scribentes, ed. 13. C. id ed. 13.
Purpurat. ibidem. num. 34. vers. 2. limi-
tatio tamen, col. 9. Ripa in ead. l. n. 17.
vers. Contra has conclusiones, col. 4.
quos adducit ac sequitur Pacian. supr.

num. 279. Et quomodo liberetur quis
ab instrumentorum editione proban-
do amissionem, vel iure iurando, tra-
dunt DD. in l. fin. C. de fidei intrum.
& latè Pareja supra resolut. 8. à nu-
mber. 20.

Ibi: Sunt item aliae iuris.

Videas l. 47. tit. 2. part. 3. vbi Gre-
gor. Lop. l. fin. iuncta glof. vltim. C.
de visu. pupillatib. 1. si letuus 4. ff. de
bon. author. judic. possid. l. si eo 6. C.
de remis. pigoor. & alia iura per Ac-
cursum adducta in d. l. diffamari.

Num. 2.

10 Quod diffamator bis sit præmonē-
dos ante hinc perpetui impositionē
et quibus ac communius videtur, & ita
docent Gregor. Lop. in dict. l. 46. glof.
4. in fine. Contard. supr. cap. 2. nu. 30.
Paz dict. §. 1. num. 3. Trentacing. nu.
3. vers. Secunda est, Anton. Gabr. d.
tit. de actionib. conclus. 2. in limitat.
21. Tusch. dict. conclus. 411. num. 14.
vbi ait, absentem ter præmonendum,
Natta in clement. s. p. de verb. signif.
Cotta in memorabilibus. vers. Iudex
potest, Gomez in §. præjudiciales. col.
fin. inst. de actionib. Capyc. decif. 210.
Quavis vinciat admonitionem suffi-
ciente, teneant Cagnol. sup. Dec. in l.
fin. col. 17. C. de edi. D. Adrian.
tollend. Sed si post terminum, siue
vincum, siue duplicitem lapsum acce-
dat diffamator acturus, antequam
sententia perpetuum silentium impo-
nens feratur, audiendus erit, ex Ant.
Gom. supr. o. 25. Gregor. Lop. vbi pro-
xime, glof. vltim. modo expensas dif-
famato refundit, Trentacing. num. 4.
vers.

veit. Sed primo casu, Cagnol numer. 16.20.

Ibi: illud sanc*voto* si prae*mittendum*

- 12 Nisi vel summarier per legitimam probationem constet iudici de diffamatione, auxilium dicta constitutio*nis* concedere non debet, Paz d. num. 3. Cagnol. no. 5. Conrad. in quæstionib. num. 45; Viladiég. num. 108. Molin. dict. cap. 14. num. 31. Tondut. lop. cap. 8. num. 1. Gutier. dict. cons. 51. n. 4; vbi ait le nunquam, dum aduocandi munere functus est, cum
lasse, aut ab alijs cumulatum vidisse remedium, d.l. diffamari, cum auxilio d.l. si contendat, Tusch. d. conclus. 411. num. 8. Cancer. supr. au. 55. Trentacinq. numer. 4. in fine.

Num. 31

- 13 Quod ad vtendum remedio d.l. si contendat nulla diffamatio desideratur, quavis ad beneficium d.l. diffamari, opus sit, notat Molin. Tondut. Gutier. lop. Paz dict. cap. viii. S. 2. num. 1. Cancer. dict. part. 3. cap. 1. au. 57. Tusch. dict. conclus. 411. num. 10. 14 Est & alia differentia inter prefatae, media, nam in primo solum intenditur, vt iudex declareret, exceptionem illo agenti competeat; in secundo autem de auctorero iure suo diffamatori, si aliquod habet, vt ex piz. allegatis D.D. ipsiusque legibus appareret. Alias differentias refert Joann.

Baptist. Marchesan. libr. 3. tit. 1. t. 1. de commiss. iactat.

numer. 8.5.

Ibi: Secundum quod ab eisdem communi-
ter receperum est.

Ibi: Secundum quod ab eisdem communi-
ter receperum est.

De pizid. l. si contendat, Paz d. S. 15. 2 per totum, Sarmient. d. cap. 2. Ro- deric. Suar. allegat. 4. nu. 5. cum legg. Villadiég. dict. cap. 8. num. 102. Molin. supr. num. 5. 22. 30. 31. Canc. dict. cap. 1. num. 56.

Num. 43

Ad quæstionem istam præter lau-
dandos infra num. 33. sunt consulé-
di Joan. Bapt. de Thoro in compend.
decision. Neapolit. vers. Remedium
legis diffamari, Pet. Barbos. in l. postea
quam num. 99. ff. de iudic. Montecal-
gre in præz libr. 1. cap. 2. numer. 55.
82. & cap. 3. num. 47. Pereir. decis.
129. Ropol. variat. cap. 1. a n. 171.

Ibi: Deinde Bartolus, licet existimet re-
tentem.

Agens remedio l. diffamari, quoad 17. primam petitionem actor, quoad ce-
teris reus habetur, Bartolus sequun-
tur. Tondut. lop. num. 3. Cancer. nu.
6. Gregor. lop. glos. 3. vbi ait, suffi-
cere quod libertus faciat, citari pa-
tronum, vt veniam petere teneatur,
Trentacinq. num. 6. vers. Cum hæc
igitur, Gutier. dict. cons. 51. numer.
25. Menoch. agens de vasallo, con-
sil. 1073. num. 16. Anton. Gabr. dict.
conclus. 6. numer. 27. Quare præfato
remedio utrius gaudet priuilegijs,
qui seo competunt, & ita, auctore non
probante, absolvitur, Cancer. nu. 6.3.
Dec. cons. 3. num. 9. 10. Gratian. dict.
cap. 8.5. num. 4.5.

Ma-

Num. 5.

- 18 Maiori excommunicatione ligatus, viens remedio dicit. 1. diffamari, potest à iudicio repellit, idemque iuris est, quoad l. si contendat, nam eti reū esse dicamus, attenta causa origine, vñ trō ad litigandum venit. Excommu-

nicatus autem non auditur, nisi traheatur, vt reus necessarius, Mati. Alterius de censur. lib. 2. disput. 3. cap. 2. col. 4. lit. B. Anton. Ricciul. de iure person. extra grem. Eccles. existent. lib. 4. cap. 33. à princip. Aug. Barbos. in collect. ad cap. intellectu*m*os, num. 20. de iudic. Gregor. Lop. vbi proximē, Officiale, ad Donell. lib. 20. cap. 4. lit. A. Pote-
rit tamen contra ipsum veriusque le-
gis remedium iacet, nam eti actor

fatu*rum* sit, nō est voluntaris, sed cō-
pulsus, atque ideò, vt se tueatur, stare
in iudicio non prohibetur, argumenta-
cip. cum inter 3. de except. cu. n. alijs.

21 Nam cum inuidus ad agendum trahe-
tur, quoad hunc effectum potius reus
est eosendos, quam actor, & ita do-
cet Socin. regal. 1. 5. incipit. Excom-
municatus regulariter, limbi. 1. Deci. in
cap. significavit, num. 3. de offic. ordi-
nar. Ronchegal. in rubric. de duob.
tuis, num. 3. Parish. in cap. exception-
em, nu. 6. 1. de exceptionib. quos re-
fert, & sequitur Barbos. in addit. ad
collectan. dict. cap. intellectu*m*os, num. 5.
Trentacinq. num. 8. vers. Secunda est
opinio, Nata. supr. col. 41. Cagnol.
numer. 3. not. 1. ita obstat censur. 10.
Ioli. tdr. mshb. m. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

Ibi: Obiter tamen erit considerandum.
22 Præfatus excommunicatus, etiam
in foro seculari, potest repellri agens. l.
9. tit. 9. part. 1. Peregrin. de iur. fisc.

lib. 3. tit. 11. num. 15. Surd. de alimenti
tit. 8. priuileg. 103. num. 4. Paz in præz.
tom. 1. tempor. 5. num. 40. Tiraquel.

de retract. lignag. S. 1. glo. 9. no. 281.
Ricciul. supr. lib. 4. cap. 31. num. 15. in
fine, Gomez Vayo in præz. lib. 1. cap.

10. num. 1. Ceuali. tom. 1. quæst. 6. 7. in
princip. Hevia. Bolanos in Curia, part.

1. S. 10. num. 2. Quod est intelligi-
dum, si sponte agat, nam inuidus mi-
nimè repelletur; vt in exemplo neper
posto, quod generaliter docet ex

alijs Barbos, vbi proximē num. 6. Qui
in collectan. ad d. cap. intellectu*m*os à
num. 10. calus enumerat, in quibus ex-
communicatus auditur agens in iudi-
cio. Notandum tamen est, quod si

causa cum excommunicato peragat-
tor, nihil opponente adversario, valet;

quod aetum est, Ricciul. supr. no. 36.
Caldas de reolot. emphyleus. cap. 17.
hum. 10. vers. Infero vigesimò quar-
to, Peregrin. dict. tit. 11. nu. 17. Con-
tard. supr. cap. 4. num. 82. Rota decis.

27. de tresp. in antiqu.

Imò possunt iudices Ecclesiastici
per censuras compellere seculares, ne

admittant excommunicatos ad litigā-
dum, cum de iure non licet, Bouadill.

in politic. tom. 1. lib. 2. cap. 17. nu. 76.
vbi alios laudat. Et licet pars nō obij-
ciat exceptionem, potest index ex

officio excommunicatum vitandum
rejecere, Pat. Suar. de censuris disp. 16.

sect. 3. num. 2. Sayr. cod. tract. libr. 2.
cap. 7. num. 3. Bonac. disp. 2. quæst. 2.

punct. 7. num. 9. Socin. in cap. sacris,
num. 337. de sentent. excommunicat.

Ricciul. supr. cap. 31. num. 19. Vtrum,

quando licet, possum excommunicatus
comparare personaliter in iudicio, vel

teneatur procuratorem constituisse
maximè in causis arduis & controver-
tut,

tur, de quo P. 2 d. tempor. 5. à nu. 49. vbi alij, Barthatia in d. c. intelleximus, nam. 8. 9. 31. 32. A uila de censur. part. 2. cap. 6. disp. 6. dub. 2. Sust. supr. sect. 4. num. 6. Bonac. in d. punct. 7. num. 8. B. I. in d. cap. intelleximus, nu. 2. Ex quibus tenendum est, quod quando excommunicati vitandi industria ad sui defensionem, & causa expeditio nem præcisè non desideratur, congruus est, procuratorem constitutere, si cum idoneum inuenierit.

- 29 Illud non est prætermittendum, excommunicatum etiam non denunciatum a gentem in iudicio, parte opponente, repellendum esse, ut recte docet Barbos. in dict. addit. ad collect. c. intelleximus, nu. 8. contra Didac. Perez & alios, quibus non suffragatur extra viagans constitutio, que incipit: Ad eundam, cuius literam, & intellectum tradidit D. Couarr. in cap. Alma Mater, part. 1. S. 2. à num. 7. de sentent. excommunic. in 6. Paz dict. temp. 5. nu. 70. cum seqq. Gutier. Canoniar. lib. 1. cap. 1. per totum. Tum quod licet ex ea non astringantur fideles ad vi taandum excommunicatum non denunciatur, nisi fuerit notiorius clerici percussor, iuxta interpretationem communis viu receptam, possunt tamen cum vitate, si velint iuxta ius antiquum, cap. cum non ab homine 14. & ibi glos. & D. de sent. excommunicat, nullumque ius est excommunicato ad communionis actus, cum in dict. extra viaganti expresse dicatur, Legislator non intendere in aliquo excommunicatos relevare. Tum etiam quoniam prohibitio ne excommunicatus audiatur agens, quatuor rationibus nuntiatur, quas refert cap. 1. de except. in 6. & licet una deficiat, quæ est communio-
- nis periculum, alia super sunt etiam post. dict. extra viagantem, ex quibus excommunicatus ante denunciationem debet repelliri, quod de iure venitus est.
- Verl. Adducitur bis omnis. Ibi: Et id est tertio pro hac parte.
- Apud quem iudicem petenda sit reductio ad arbitrium boni viri adversus sententiam per arbitrium latam, tra
stant Azued. in l. 4. à num. 14. titul. 21. lib. 4. Recopilat. Sord. conf. 106. n. 1. 17. Thesaur. decis. 14. Auendañ. de exequend. mand. part. 1. cap. 1. nu. 27. Cacheran. decis. 150. num. 5. Petr. Barbos. in l. hæres absens, s. proinde, n. 39. ff. de iudic. Ceual. quæst. 89. num. 7. Roland. conf. 24. num. 12. vol. 3. Gratiian. disceptat. forens. cap. 100. nu. 51. 52. Did. Perez in l. 12. verl. Quozzo, tit. 15. libr. 2. Ordinament. Et ultra duas opiniones, de quibus hic D. Couarr. est tercia, quæ habet, adeundum esse iudicem eius, contra quem reductio postulatur, Gutier. dict. conf. 51. nu. 9. 24. D. Couarr. infra libr. 2. cap. 12. num. 1. 2. Qui hanc amplectitur; tamen non est rei cienda opinio Afflictis, quæ docet, superiorē arbitrii esse iudicem competentem, nam cum arbitrii laudum corrigi per hoc remedium postuletur, congruum videtur, vt inferioris error, aut dolus per superiorē ipsius corrigatur, sicut in appellatione (cui reductio similis est), l. non distinguemus 37. s. cum quidam, vbi glos. verbo species, ff. de arbitri. 1. ob. can dem rationem obseruatur, l. s. si quis in appellatione, ff. de appellatione, l. mō secundum alias sententias contingere posset, vt laudum superioris, ab infe-

Ibi: Ex quibus appetet, agentem ex l. dif-
famari.

- Vtens remedio l. diffamari com- 33
parere debet coram judice, apud quæ ipse conueniretur, si actor iudicium inchoaret, secundum receptionem doctrinam, pro qua, ultra adductos in praesenti, Gregor. Lop. in dict. l. 46. glos. 3. Argel. de legitim. contradic. q. 3. art. 6. num. 190. Maran. in specul. part. 4. dict. 21. num. 19. Pacian. dict. c. 56. num. 24. verl. Sed in contrarium, Anton. Gabr. commun. libr. 3. tit. de actionib. conclus. s. nu. 41. Ponte decil. 31. per totam, Cyriac. tom. 1. con-
trouer. 161. Misageri. cent. 6. obser-
uat. 90. Cagnol. supra num. 9. Con-
tard. ibidem quæst. 1. num. 2. Selsc. decil. 115. à num. 5. Gutier. dict. conf. 51. a num. 10. Paz dict. s. 1. in fine, Villa-
diego dict. num. 108. Rota decil. 236. part. 1. Tusch. supr. conclus. 413. n. 2. Capyc. decil. 18. Vrsill. in addit. ad Afflictis decil. 268. Trentacinq. n. 6. verl. Cum hoc igitur, Cacheran. decis. 250. Gratian. dict. cap. 83. & alij apud Capyc. decis. 89. n. 5. lib. 1.
- Ibi: Etsi contrarium nemp̄ evitentem re-
medio.

Sed quod adeundus sit iudex eius, qui ad iudicium prouocatur, contra predictos sentiunt Carleual. dict. disput. 2. num. 202. Franchis decil. 657. Tondut. dict. cap. 8. num. 3. et si ob-
scure loquatur, Gagliard. de iuram. s. 4. num. 29. Boer. dict. quæst. 255. n. 7. Abbasin cap. cum inter de except. Deci. conf. 4. 87. & conf. 686. in fine, Patisi. in cap. in presentia, num. 19. de probat; Mausoni. de caus. exequitui. lib.

Ibi: Quinto, idem probatur ea ratione.

De hoc latè Carleual. supra dict. disput. 2. à n. 203. & diximus iam ad cap. 4. sub verl. V. crum ut res. n. 26.

lib. 1. quæst. 7. ampliat. 40. à numer. 2. Quod ea ratione defendi potest, quia iudicium, in quo reus intendit, ut actor experiri compellatur, aut ei silentium imponatur, aliud est, ac distinctum abeo, quod sequitur, si prouocatus diffamator agere velit, ut obseruantur. Carleual. supr. Gail. practic. obseruation. lib. 1. obseruat. 11. num. 2. cū alijs, quare in primo cum reus originarius actoris vice fungatur, forum eius, cōtra quem agit, lequi tenetur. In secundo autem actor originarius adibit iudicem diffamati. Quo seruabitur in utroque iuris regula, ut actor rei fotū sequatur, de qua in cap. cum sit generale 8. de for. competet. Atque ita alter erit iudex causa preparantis, & alter causa preparatiz, absque eo, quod obliter commune axioma iuris: ut scilicet iudex causa preparatiz sit etiam causa preparantis, deductum ex l. ordinarij 13. C. de rei vēdicat. cuius meminere Tondut. de praeuent. iudicij, part. 1. cap. 24. num. 1. vers. Item quia, Posti de manucent, obseruat. 6. nu. 3. Carleual. cum plurimis dict. disput. 2. num. 204. Quoniam regula illa solū procedit, vbi alia iudex est cōpetens ad utramque causam, tunc ibi finiti debet iudicium preparatum, vbi preparatorium est inchoatum, etenim propter connexionem, quam inter se habent, et si duo sint, idem seruatur, ac si esset unicum, iuxta l. vbi acceptū 30. ff. de iudic. Sed sola cognitio causa preparata non præstat iuridictionem, ipsam non habenti ad causam preparatam, vt in casu dict. l. diffamaz. 40. s. 1. p. 1. cum diuersi sint rei, si eiusdem fori non fuerint, iudex diffamatoris solum est competens ad preparatorium, & iudex diffamati ad prepara-

tum, ut colligitur ex Cyriac. controvers. tom. 2. controvers. 381. a. n. 50. qui afferit, causæ continentiam diuidit, quoties rei sunt fori diuersi, Rima. sen. conf. 464. num. 26. Schradet. cōf. 24. sub n. 69. vol. 2. Vnde hæc sententia, et si non tam communis habeatur, nec vnu recepta, quam contraria, iure sustineri ita potest.

Ibi: Ex quo & Alexander dict. conf. 103.

Alexandrum sequuntur Cyriac. d. controvers. 161. num. 3. Contard. 37. & Cagnol. vbi proximè, afferentes, clericum, vel Episcopum, qui se iactaret ad facultate Tribunal, ex d. l. diffamari trahi posse, Cancer. numer. 62. Trentacing. n. 6. in fine, Capyc. d. decis. 18. Quoniam per diffamationem prouocat laicum ad iudicium, seque ad litigandum coram legitimo iudice rei astringit, Tusch. dict. concl. 411. n. 5. Salycet. & Castren. in l. vnic. C. vt nem. inuit. Gratian. supr. num. 14. Trentacing. n. 6. vers. Prima est,

Num. 6.

Quoties reus duplēcē fōtū haebet iure communi, actor eligere poterit, in quo velit adversarium conuenire, Carleual. cum multis dict. disp. 2. num. 152. Marant. in l. si actor, numer. 33 ff. de procuratorib. Paz in prax. to. 1. temp. 1. num. 67. Cabed. Lusitanar. decis. 54. num. 2. part. 1. Tondut. supr. part. 2. cap. 42. num. 11. Sed si expi- uilegio reus plures iudices habuerit, ipsius est electio, Cabed. & Marant. Ibidem, D. Couarr. practicar. cap. 7. n. 5. vers. Sexto deinde, in fine, Bald. in l. cum clericis, C. de Episcop. & cleric.

Car-

Carleual. qui alios refert supra num. 608. Barbol. in collectan. ad cap. dilectio. o. 12. de for. compet.

Ibi: Quod si reus proponat in indicio.

41. Vbi actoris, qui diffamauit, est elec-
tio, etiam si reus diffamatus vnum iu-
dicem adeat, causa ad eum, quem vo-
luerit diffamator, remittetur, quod
docent Tusch. dict. concl. 412. n. 5. Cagnol. supr. num. 10. vers. Secunda
dubitatio, Todus. dict. cap. 8. num. 4. Paz vbi proximè, num. 69. & cōmu-
niter 11. Non enim amittit ius, sibi
ut actori cōpetens, quavis iniurias ad
iudicium trahatur. Quicquid festiat
Trentacing. num. 7.

Ibi: Nam si de eo solum ageretur.

42. Hic D. Couarr. concedit, vnum esse
iudicem causa preparatiz, & alterum
preparantis, quod est notandum ad
dicta super num. 34. cum seqq.

Num. 7.

43. Remedium l. diffamari, commune
est causis omnibus, tam ciuilibus, quā
criminalibus, quod omnino in praxi
receptum est, & licet Sarmient. dict.
lib. 1. selectar. cap. 2. contendat, de iu-
re solum habens locum in causa sta-
tus, contrarium Interpretes concordi-
calamo firmauerit, præfata conclusio
nem comprobantes, Anton. Gom.
dict. tom. 3. variat. cap. 1. num. 17. 18.
vbi alios laudat, Pichard. in manudu-
ction. dict. 5. 4. num. 47. Paz dict. 5. 1.
num. 2. Molin. dict. cap. 14. à num. 23.
Ioan. Gare. de nobilit. glos. 47. à n. 17.
Pat. Molin. de iust. & iur. disput. 639.

Num. 8.

Idem docent Molin. supr. no. 28. 44
29. vbi recte ait, maximum nocu-
menum fieri de presenti successori
majoris ex diffamatione possesso-
ris iactantis, primogenitum post mor-
tem suam ad illum non perueretur,
nam intuitu futuræ successionis solent
vxores nobiles, diuitesque reperire
successores, communique estimatio-
ne honorantur, quare aequissime, vti
auxilio dict. l. diffamati, permittitur,
Gutierr. conf. 13. num. 1. Arias Pinel.
in l. 1. part. 3. num. 78. C. de bon. ma-
tern. Padilla in l. 1. num. 30. C. de fi-
deicommiss. Aut. Gom. in l. 40. Taur.
numer. 79. Gregor. Lop. in l. 1. tit. 2.
part. 3. Valase. consult. 184. à num. 4.
Sarmient. dict. cap. 2. & libr. 7. cap. 6.
D. Francisc. de Leon, Valent. decis.
33. num. 14. 15. Pereira decis. 72. per
totam, & decis. 129. num. 2. faciunt
tradita latissime per D. Latrea, licet
diuerso casu loquatur, Granaten. de-
cis. 38. per totam. De alijs questioni-
bus, ad d. l. diffamati, attinentibus,
consulas Trentacing. supr.
qui sedecim cum
lauit.

